

ELJÁRÁSOK A SZÓKINCS OKTATÁSÁBAN

SZABÓNÉ CSILLIK ÉVA—SZÁSZ ZOLTÁNNÉ

Bevezetés

A felsőoktatási, így a tanárképző főiskolán folyó lektorátusi orosz nyelvoktatásnak is elsődleges célja a szakszöveg fordítási készség kialakítása. A hallgatók nyolc-éves orosz nyelvi előtanulmányai egészen más irányú készségek és jártasságok kifejlesztését irányozzák elő. (Ezért is módosították 1981-ben a nyelvrendeletet és vezették be a társalgási nyelv oktatását heti plusz 1 órában négy féléven keresztül.) A nyelvrendelet előírja, hogy a főiskolások mindkét szakjuknak megfelelő szakirodalmat fordítsanak szótárral és vizsgakövetelményként, ismert lexikai egységeket tartalmazó szöveget szótár nélkül.

A szakszövegfordítás speciális feladatot jelent a hallgatók számára. Biztos szakmai és grammatikai ismeretekkel kell rendelkezniük és egy korlátozott mennyiségű szókincs birtokában kell lenniük.

Nyelvóráinknak tehát a nyelvtani törzsanyag ismétlésére, ill. a fordításközpontú oktatás szempontjait figyelembe véve, annak további bővítésére, a szakszókincs elsajátítására és az olvasmányok feldolgozására kell épülnie. Mindezek a célok a heti két (három) órás oktatási idő keretében több kérdést is felvetnek az oktató tanár számára.

1. Az egységesített nyelvtani tematika, valamint az I. évfolyam részletes és elég jól begyakorolt nyelvtani anyaga a hallgatóknak megfelelő alapot nyújt — rendszeres tanulást és közepes szintű középiskolai tudásszintet figyelembe véve — a szakszövegek feldolgozásához.

2. Az újonnan megjelent szakszövegjegyzetek nagyjából megoldják a feldolgozandó anyag problémáját, hiszen vagy az olvasmányokat (leckéket) követve, vagy a szöveggyűjteményből válogatva, minden hallgató kezében van a fordítási feladat.

3. A fő gondot tehát a szakszókincs elsajátítása okozza. Feladatunk ugyanis egy alapszókincs megismertetése és begyakoroltatása mégpedig olyan fokon, amelyre a későbbiekben előbb mint hallgató, majd már mint kész tanár is támaszkodni tud. Mostani vizsgálódásunk tárgyát érthetően a következő kérdéscsoport képezi.

— Milyen szakszavakból álljon ez a szókincs, s ennek a kérdésnek kapcsán, az internacionalizmusok jelentősége a szakszókincsben.

— A szakszókincs fejlesztésének különböző lehetőségei, azaz a szóképzés, az azonos etimonra épülő szócsaládok összeállítása, a szemantizálás különböző módjai (szinonimák-antonimák felhasználása).

— Egy „terminus technicus” jelentéstartalmának rögzítési módjai.

— Szakszövegben előforduló általános jellegű szókincsminimum összeállítása.

Dolgozatunkban a szókincsfejlesztés lehetőségeire, a „terminus technicus” jelentéstartalmának rögzítési módjaira térünk ki.

Vizsgálatainkat a matematika szókincsének és nyelvének területére szűkítettük le, támaszkodva Répássy Györgyné: Orosz nyelvi jegyzetere matematika szakos hallgatók számára.

A szókincs fejlesztésének különböző lehetőségei

1. A szóképzés

A szókincs fejlesztésének egyik igen régi módszere a szóképzés. Iszacszenko (8) szerint „A deriváció szókincsgazdagító lexikai folyamat, amelynek eredményeként új lexémák, azaz önálló szövegségek jönnek létre”. Azonban a szóképzés, mint a lexikatanítás egyik módja, eléggé háttérbe szorult az iskolai nyelvoktatásban. Pedig, ha rögzíteni tudjuk a különböző suffixumok jelentéstartalmát, megsokszorozhatjuk az egy fogalmi körbe tartozó szavak számát. És ha tudatosítani tudjuk a szóképzés néhány alapvető módját, szabályát, úgy az ismeretlen szakszöveg globális megértéséhez nagy segítséget nyújthatunk. A hangsúly itt a globális megértésen van. Ugyanis a mai pedagógusnak nem elsősorban pontos, szó szerinti fordításra van szüksége, hanem önmaga számára kell átfogó képet nyernie mind jobban korszerűsödő, fejlődő szaktudományáról és a pedagógia legújabb feladatairól, kísérleteiről, eredményeiről. Ehhez pedig elégséges a globális szintű megértés. Ez azt jelenti, hogy ha a hallgató a szövegben olyan képzett szóval találkozik, amelyben fel tudja fedezni az általa már ismert szótövet és ismeri a képzőt, annak mondatbeli szerepét, úgy az adott szó jelentését a szövegkontextus segítségével nagyjából be tudja határolni. Ez pedig egy idegen nyelvű szöveg olvasásánál rendkívüli motiváló erőt jelent, hiszen az olvasástól és az olvasott anyagban közölt információk megszerzésének lehetőségétől éppen az állandó szótározás, keresgélés kedvetlenít el.

Természetesen nem mindegy, hogy milyen szóképzési módokat tanítunk meg. A cél a leggyakrabban előforduló és legproduktívabb képzők megtanítása. Ezek közül is azokat kell kiválasztanunk, amelyek alkalmazása nem jelent különösebb problémát egyetlen hallgatónak sem. A másik cél az, hogy ezek segítségével olyan szófajokat tudjunk képezni, amelyek a mondatban lényeges információkat közölnek. Ezek a főnév, melléknév, ige.

A képzők közül mi az ún. valódi képzőket (словообразующие суффиксы) vesszük, melyek a szó jelentését vagy szófaját változtatják meg. (DR. MAGYARFALVI LAJOS: Orosz nyelv, nyelvtan és nyelvtani gyakorlatok. Вр. Tankönyvkiadó, 1978. 37. o.)

A főnév képzőivel kezdjük.

A tudományágak egy részének elnevezése — ика ill. -ия — végződésű. математика, методика, физика, механика, теоретика, практика, кибернетика, химия, история, ...

A fentiekből a végződés elhagyásával és az így kapott tőhöz -ик képző csatolásával megkapjuk az adott tudományággal foglalkozó személy megnevezését.

математик, методик, физик, механик, теоретик, практик, кибернетик, химик, историк, ...

A -тор képző segítségével szintén személy megnevezéséhez jutunk:

конструкция	конструктор	tervező, konstruktőr
механизация	механизатор	gépszakértő
анализ	анализатор	analizátor

Főnévből újabb főnév képezhető -зация képző hozzáadásával egy cselekvés megnevezésére. A magyarban -ás, -és képzővel fordítható.

механизм	механизация	gépesítés
алгоритм	алгоритмизация	algoritmálás
автомат	автоматизация	automatizálás

Az -ирование főnévképző a magyarban szintén -ás, -és képzőnek felel meg.		
группа	группирование	csoportosítás
программа	программирование	programozás
модель	моделирование	mintázás, tervezés
дифференция	дифференцирование	differenciálás
némi változtatással:		
интеграл	интегрирование	integrálás
функция	функционирование	működés, funkcionálás
Főnévből ige képezhető	-ировать képző csatolásával.	
дифференция	дифференцировать	differenciálni
модуль	модулировать	modulál, szabályoz
интеграл	интегрировать	integrálni
Főnévből melléknév képezhető -ный képző segítségével.		
машина	машинный	gépi
вычислитель	вычислительный	számító, számítási
функция	функциональный	funkcionál, függvény
Főnévből szintén melléknév képezhető -ический képző segítségével.		
алгебра	алгебраический	algebrai
геометрия	геометрический	geometriai
изометрия	изометрический	izometrikus
Főnévből melléknév képezhető -ичный suffixum hozzáadásával.		
аналогия	аналогичный	analóg
гомотетия	гомотетичный	hasonló
симметрия	симметричный	szimmetrikus
Melléknévből főnév képezhető -ость képzővel elvont fogalom megnevezésére.		
A magyarban -ság, -ség képzőnek felel meg.		
вероятный	вероятность	valószínűség
относительный	относительность	relativitás
закономерный	закономерность	törvényszerűség
Melléknévből -ство képzővel is képezhetünk főnevet, melynek a magyarban az -ás képző felel meg, vagy a -ság, -ség.		
доказательный	доказательство	bizonyítás
единый	единство	egység
большой	большинство	többség
A -ство képzős főnevekből néhány esetben a képző elhagyásával és a -ственный képzővel melléknévet kapunk.		
количество	количественный	mennyiségi
качество	качественный	minőségi
множество	множественный	többszörös
Igéből főnév képezhető -тель képzővel a már megtanult учитель, строитель, писатель analógiájára, valamilyen aktív tevékenységgel foglalkozó személy megnevezésére, ill. fogalom, dolog megnevezésére. Általában -ó, -ő képzővel fordítható.		
множить	множитель	szorzó
делить	делитель	osztó
разделить	разделитель	osztó
Igéből főnév képezhető -ание, -ение képzővel, általában a magyar -ás, -és képzőnek felel meg.		
касать	касание	érintés
уменьшать	уменьшение	csökkenés, fogyás
измерять	измерение	mérés, mérhetőség

Melléknévi igenévből főnév képezhető -ость képzővel. Általában -hatóság, -hetőség magyar végződésnek felel meg.

дифференцируемый	дифференцируемость	differenciálhatóság
зависимый	зависимость	függőség
измеримый	измеримость	mérhetőség

Az összetett szavak egyes tagjainak ismerete az egész fogalom jelentésének feltárását elősegíti.

A szóösszetétel első tagja lehet melléknév, utótagja pedig -ник-re végződik:

прямоугольник	téglalap
---------------	----------

Az előző főnévhez hasonlóan az utótag -ник-re végződik, de az előtag egy számnév:

треугольник	háromszög
пятиугольник	ötszög
многоугольник	sokszög

Szintén összetett főnevet kapunk, ha az előtag számnév, v. melléknév, az utótag pedig -ость-га végződik. (Az -ость képző itt is -ság, -ség képzővel fordítható.)

однозначность	egyértelműség
однородность	egyenműség, homogenitás
равносильность	egyenértékűség, ekvivalencia

Könnyen fordíthatók az összetett melléknevek is, ha az előtag szerepét ismert számnév, v. melléknév tölti be.

однородный	homogén, egyenmű
односторонний	egyoldalú
двузначный	kétjegyű
прямолинейный	egyenesvonalú
равносторонний	egyenlőoldalú

2. Azonos etimonra épülő szócsaládok

A szókinccstanításban a másik eredményes módszer a szócsaládok gyűjtése. A már meglevő szókinccs felelevenítésére is lehetőséget nyújt e módszer és támpontot ad az új lexikai anyag biztosabb rögzítéséhez.

A szócsalád az azonos fogalomkörbe tartozó, azonos etimonra visszavezethető kifejezések összessége. Ha a lexikatanításnál rendszeresen foglalkozunk szócsaládok gyűjtésével, e módszer segítségével nemcsak a hallgatók szókinccsét, hanem kombinatív, logikai, sőt kreatív készségét is fejlesztjük. Ezekre pedig a nyelvtanulásban is feltétlenül szükség van.

A szócsaládokba természetesen nemcsak az adott tőből képzett kifejezéseket gyűjtjük össze, hanem a hallgatók által ismert és ezekkel a kifejezésekkel gyakran előforduló lexikai egységeket is megkeressük. Ezzel a megtanulandó és a már elsajátított ismeretek alkalmazhatóságát, gyakorlati értékét növeljük, így közvetve ambicionálni tudjuk hallgatóinkat a számukra nem mindig érdekfeszítő feladatok elvégzésére is.

A szócsaládok gyűjtésének illusztrálására hozunk néhány példát az általunk használt matematika jegyzetből.

алгебра	algebra
— линейная	— lineáris
— векторная	vektoralgebra
— конечного ранга	véges rendű algebra
— простой характеристики	prim karakterisztikájú algebra

алгебраический	algebrai
ая кривая	algebrai görbe
ое уравнение	algebrai egyenlet
ая функция	algebrai függvény
ое число	algebrai szám
алгебраически замкнутый	algebrailag zárt
алгебраически зависимый	algebrailag függő
теория	elmélet
— поля	mezőelmélet
— мер	mértékelmélet
— относительности	relativitáselmélet
— вероятностей	valószínűségszámítás elmélete
— приближения функций	közelítő értékelmélet
— функций	függvényelmélet
— структур	hálóelmélet
— групп	csoportelmélet
— информации	információelmélet
— множества	halmazelmélet
— дифференциальных уравнений	differenciál-egyenletek elmélete
теоретик	elméleti szakember
теоретически	elméletileg
излагать/изложить	elméletileg kifejti
устанавливать/установить	elméletileg felállít
теоретический	elméleti
ое задание	elméleti feladat
ое положение	elméleti tétel
ая теорема	elméleti tétel

Ezeket a gyakorlatokat kezdetben közösen végezzük tanári irányítással az órán. Amikor jól begyakoroltuk ezt a feladattípust és minden hallgató tudja már, mit várunk tőle, akkor önállóan végzik vagy az óra keretében, vagy otthon házi feladatként. (Természetesen a legügyesebb hallgatókat érdemjeggyel jutalmazzuk.)

3. A szemantizálás különböző módjai

A lexikai egység jelentésének feltárása többféle módon történhet. Vagy mi adjuk meg a jelentést magyarul, vagy körülírjuk a fogalmat és a hallgató találja ki a jelentést. Szótárból keresik ki a szót és úgy próbálják a szöveggörnyezetbe beillesztve az odaillő jelentést kiválasztani. E módszereken kívül jól bevált a szinonimák segítségével történő szemantizálás.

Erre hozunk példákat a matematika jegyzet alapján.

использовать — пользоваться — применять/применить

число — номер — цифра

фигура — форма

основа — фундамент; основной — фундаментальный

операция — действие

естественный — натуральный

показывать — представлять — демонстрировать

термин — выражение

дисциплина — отрасль науки

приём — метод — путь — способ

тот или иной — какой-нибудь

предел — граница

A szinonimával való szemantizálás azonban egy bizonyos mennyiségű, már jól berögzített szókincs feldolgozása lehetséges, hiszen a kifejezetten terminus technicusnak tekinthető lexikai anyag mindig azonnali konkrét magyar fordítást igényel, kivéve az internacionalizmusokat. Ezért ezt a szemantizálási módot elsősorban a II. évfolyamon lehet alkalmazni. Jóllehet e módszer alkalmazhatósági köre — időigényessége miatt — szűkebb más jelentésfeltárási módoknál, mégsem zárhatjuk ki, hiszen óránkat ezzel változatosabbá tehetjük, a hallgatói aktivitást is serkenthetjük. S végül elősegítjük a hallgatók orosz nyelven való gondolkodásának fejlesztését.

A szemantizálásnál, a szinonimákhoz hasonlóan, antonimák révén is rávezethetjük hallgatóinkat a szó magyar jelentésére. E módszert is körültekintően kell alkalmaznunk, csak a nyilvánvalóan ellentétes jelentésű szó szemantizálására vállalkozhatunk.

Lássunk néhány példát az antonimákkal való jelentésfeltárássra:

теория — практика

простой — сложный

замкнутый — открытый

количество — качество

уменьшать/уменьшить — увеличивать/увеличить

Szándékosan csak néhány példát hozunk a не-szócskával képezhető, legkézenfekvőbb antonimákra, hiszen ezek száma szinte végtelen.

позиционный — непозиционный

зависимый — независимый

равенство — неравенство

доказанный — недоказанный

Az antonima — szinonima párok nemcsak szemantizálásra használhatók. A lexikai egységek begyakoroltatásánál variációs lehetőséget nyújtanak a jelentés hatékonyabb rögzítésére.

A fordítás során gyakran problémát jelentenek a hallgatók számára a paronimák, az alakilag majdnem azonos szavak. A tartalmi különbség rögzítésére a jelenlegi oktatási időkeretben sok lehetőségünk nincs, így itt még fontosabb a tudatosítás.

Téves fordítások egész sora ered a következő szavak összecseréléséből:

Hasonló alakú főnevek:

смысл — мысль

размер — раздел

прогресс — процесс

процессор — профессор

Hasonló alakú melléknevek:

аналитический — аналогичный

собственный — свойственный

любой — любимый

равный — разный

подобный — подробный

своевременный — современный

Hasonló alakú főnevek — melléknévi igenevek:

применение — примененные

определение — определенные

измерение — измеренные

иметь — уметь

оказывать/оказать — показывать/показать

решение — решенные

приведение — приведенные

развитие — развитые

разбивать/разбить — развивать/развить
приобретать/приобрести — изобретать/изобрести
Hasonló alakú kötőszó — határozószó:
однако — одинаково

4. Egy „terminus technicus” jelentéstartalmának rögzítési módjai

A matematika szakszövegjegyzet szókincsét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az olvasmányokban előforduló lexikai egységek jelentős hányada optimális esetben is mindössze 3—4-szer fordul elő. Különböző nézetek és vizsgálatok vallanak arról, hogy hányszori ismétlődés biztosítja egy szó végleges rögzülését. Most erre nem térünk ki, hiszen ez egy külön vizsgálódás tárgyát képezheti. Annyt azonban megállapíthatunk, hogy ez a gyakorisági-index szükségessé teszi a szókincs minél sokrétűbb gyakoroltatását.

A következőkben gyakorlatsorokat adunk a matematikai szókincs begyakoroltatására. A gyakorlatok a nehézségi fokokat figyelembe véve épülnek egymásra. A gyakorlathoz a szóanyagot a Культура счёта c. olvasmányból vesszük.

A behelyettesítő gyakorlatok legegyszerűbbikével kezdjük, hiszen itt a zárójelben megadott kifejezés (nem kis problémát jelentő!) egyeztetésén túl, csak a szó jelentéstartalmának feltárása adja a nehézségi fokot.

Люди в трамвае, в магазине, на производстве, дома. (считать)

Методы совершенствуются. (научное исследование)

Люди различные вспомогательные средства. (искать)

Часто вычислительная работа в устном счёте. (заключаться)
..... сопровождается работа конструктора и учёного. (сложные вычисления)

A behelyettesítő gyakorlatok magasabb fokát jelentik a kiválasztó gyakorlatok, amelyek nagyobb önállóságot igényelnek. A megadott kifejezések közül a mondat értelmének megfelelőt (egyet vagy kettőt) kell kiválasztani és azt mondatbeli szerepét megillető végződésekkel ellátni.

..... приходится везде.

Сложные сопровождают работу

Учёный своё научное

Люди искали, облегчающие вычислительную работу.

Учёный созданные им гипотезы.

(вычисление, конструктор, вспомогательный, средство, считать, проверять, предвидене, подтвердить)

A szókincs begyakoroltatását szolgálják a mondatalkotó gyakorlatok, ahol a megadott szavakból kell felépíteni egy értelmes mondatot. Ez a feladat már lehetővé teszi az új lexikai anyag más szöveggörnyezetbe való átültetését is. Másik előnye ennek a gyakorlattípusnak a mondatalkotáshoz szükséges grammatikai anyag élővé tétele.

Специальный, таблица, арифмометр, логаритмический, линейка,
пользоваться, широко, В, шлола.

Вычислительный, техника, развиваться, быстрый, темп.

Необходимость, устный, счёт, чувствовать, и, в, настоящий, время.

Nagyobb szókincset feltételez és ezért nehezebb feladatot is jelent adott szó vagy kifejezés jelentésének feltárása orosz nyelvű magyarázattal. A szómagyarázó, azaz a jelentést körülírással definiáló gyakorlatok előnye viszont abban rejlik, hogy a már meglévő szókincs felhasználását, aktivizálását lehetővé teszi. Erre is lássunk példákat:

проектировать	= делать проект, план; планировать
определять	= решать что-н., дать точное значение
приходится	= надо, нужно, следует
появление	= то, что мы вдруг увидим перед глазами

Ezt a gyakorlattípust a szemantizálásnál is felhasználhatjuk. A gyakorlatot oda-vissza is végezhetjük, tehát a körülírás alapján kell a szót kitalálni, vagy a szót kell körülírni.

A körülírással történő értelmezés azonban mindig megköveteli a pontos jelentés visszakérdezését, hiszen a hallgatók nyelvi felkészültsége sohasem hozható azonos szintre. Így fordítással kell meggyőződünk a helyes megértésről, ha ehhez a módszerhez fordulunk a szemantizálásnál.

A fordítás a legkézenfekvőbb, leggyorsabb és legbiztosabb jelentésfeltáró módszer. Szakszöveg feldolgozásakor különösen gyakran használjuk, mivel a szakszargonban és a hétköznapi nyelvben ugyanaz a szó sokszor egészen más jelentéssel bír. A fordításnak különösen a szemantikai vákuumok esetén van nagy jelentősége, ahol az egyik nyelvből hiányzik a jelentéstartalmilag pontosan megfelelő szó. De fordítással kell pontosítani a magyarnál nagyobb jelentéstartalmú (több jelentésű) orosz kifejezést és a magyarban az oroszhoz viszonyítva tágabb jelentéstartalmú szót is. Az utóbbi két esetben a szövegkontextus segíthet a mondatbeli jelentés kitalálásában, de a fordításra mindig szükség van.

Ez a módszer az új lexikai anyag begyakoroltatásánál is rendkívül fontos. Ajánlatos azonban nem az egyes szavak, hanem kifejezések gyakoroltatása oroszról magyarra, majd magyarról oroszra történő fordítással. A kifejezések révén növelhetjük egy szó használati értékét, alkalmazási lehetőségét különböző nyelvi szituációkban, koncentrikusan bővítve azt, s egyúttal fejleszthetjük a hallgatók logikai, kombinatív készségét is. Példáinkat a культура ... c. olvasmányból vesszük továbbra is.

учёный, определяющий элементы движения
 элементы движения искусственного спутника Земли
 попутно с совершенствованием методов
 попутно с совершенствованием техники
 попутно с совершенствованием математического анализа
 попутно с совершенствованием исследований
 методы научного исследования
 вспомогательное средство
 механические средства
 технические средства обучения
 средство, облегчающее вычислительную работу
 работа заключается

Nagyon jól elősegíthetjük az új lexikai anyag bevéését, ha a magyarról-oroszra történő fordítás rögtön követi az oroszról-magyarra történőt,

a mozgáselemeket meghatározó tudós
 a Föld mesterséges holdjának mozgáselemei
 a módszerek tökéletesedésével egyidejűleg
 a technika tökéletesedésével egyidejűleg
 a matematikai analízis tökéletesedésével egyidejűleg
 a kutatások
 a tudományos kutatás módszerei
 stb. ...

E módszerek együttes alkalmazása nagyban elősegíti a szakszókincs minél tökéletesebb és eredményesebb rögzítését.

Dolgozatunkat néhány általános megjegyzéssel zárjuk.

Az általunk használt matematika jegyzet olvasmányainak egy része ugyanazt a témát fejtegeti (számítógépek alkalmazása.) Így a féléves tematika összeállításánál a hallgatók érdeklődését figyelembe véve a szöveggyűjtemény anyagára is támaszkodnunk kell. A szöveggyűjteményben közölt olvasmányokhoz viszont nincsenek csatolva gyakorlatok. A tanári önállóságnak, leleményességnek így itt nagyobb hangsúlyt kell kapnia. Dolgozatunkban megpróbáltuk összegezni azokat a tapasztalatainkat, melyeket a matematika-szakszöveg tanítása során szereztünk. Célünk elsődlegesen saját oktatómunkánk megkönnyítése, szókincstanításunk eredményesebbé tétele, az órakeret optimális kihasználása volt.

IRODALOM

Az orosz nyelv oktatásának metodikája, Bp., 1972. Tankönyvkiadó (idézve 130. o.)

Иностранные языки в школе

— 5/80., 11—17

— 3/79., 3—11

— 2/81., 77—79

— 2/82., 63—64

Ф. М. Абдуллаев: Опорный словарь сочетаемости слов при образовании русских словосочетаний изд. «МААРИФ», Баку, 1980.

В. Н. Комиссаров: Лингвистика перевода, Москва, «Международные отношения», 1980.

DR. ROSTA SÁNDOR: Az orosz nyelv tanítás elmélete és gyakorlata, Bp., 1970. Tankönyvkiadó Fachwortschatz Mathematik, VEB Verlag Enzyklopadie Leipzig, 1980.

Idegen nyelvek tanítása

— 1979/5., 143—149.

— 1980/2., 46—53.

A. V. ISZACSENKO: Die russische Sprache der Gegenwart Teil I. Halle (Saale), 1962.

RÉPÁSI GYÖRGYÉNÉ: Orosz nyelvi jegyzet Matematika szakos hallgatók számára Bp. 1980. Tankönyvkiadó

И. М. Пулькина: Учебник русского языка, изд. «Высшая школа», Москва, 1968.

VERFAHREN IM WORTSCHATZUNTERRICHT

ÉVA CSILLIK—KATALIN SZÁSZ

Die Autoren beschäftigen sich mit methodischen Fragen, die sich im Russischunterricht auftauchen. Es wird das aktuelle Problem des Fremdsprachenunterrichts der Wortschatzunterricht untersucht.

In der Arbeit erörtern die Verfasser die verschiedenen Möglichkeiten der Erlernung des mathematischen Fachwortschatzes. Die einzelnen Methoden der Wortbildung, die auf gleiche Grundform bauenden Wörterfamilien, die verschiedenen Möglichkeiten der semantisation, die Fixierungsmethoden des Bedeutungsinhalts im Fachwort des werden ausführlich analysiert.

СПОСОБЫ ПРИ ОБУЧЕНИИ ТЕРМИНОЛОГИИ

САБОНЭ ЧИЛЛИК ЕВА—САС ЗОЛТАННЭ

В настоящей работе авторы излагают методические вопросы, возникшие при обучении русскому языку. Они подвергают анализу актуальную проблему обучения иностранному языку — обучение лексике.

Далее авторы излагают разные возможности усвоения математической терминологии. Подробно рассматривают различные способы словообразования, гнёзда слов на основе одного этимона, разные возможности семантизации, способы укрепления семантики специального термина.